

Framst.nr 5/1973.

LAGUTSKOTTETS betänkande nr 14/1972-73
med anledning av Ålands landskapsstyrelses
framställning till Ålands landsting med
förslag till landskapslag om kommunal vete-
rinärvård.

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget
inbegärt utskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört
lagberedningschefen Sune Carlsson, landskapsstyrelseledamoten
Sven Karlsson och landskapsveterinären Rolf Vennström, vördsamt anföra
följande:

Lagstiftningsbehörigheten på detta område, som regleras av stad-
gandet i 11 § 2 mom. 15 punkten självstyrelselagen, är enligt utskot-
tets mening i vissa avseenden oklart bestämt. Av stadgandet framgår,
att om behörighet att utöva veterinäryrket skall rikslagstiftningen
gälla. Detsamma gäller veterinärs utbildning samt hans rättigheter
och skyldigheter. Omfattningen av uttrycket 'rättigheter och skyldig-
heter' är likväl oklar. I 1946 års proposition med förslag till nytt
självstyrelselag (Reg. prop. 100/46) lydde detta uttryck 'allmänna
rättigheter och skyldigheter' men ordet 'allmänna' ingår icke i 1948
års proposition, uppenbarligen på grund av att ordet föreslogs utgå
i Ekholm-Hakulinen-utlåtandet till grundlagsutskottet. Beträffande
avlöningen är dock att märka, att ovannämnda lagrum beträffande stads-
och kommunalläkare förbehåller rikslagstiftningen "den legala skyldig-
heten för kommunerna i fråga om stads- och kommunalläkares avlönande",
vilket av Ålandsdelegationen tolkats så "att rikets lagstiftande organ
förbehållits lagstiftningsrätten icke blott i fråga om kommunernas
skyldighet att över huvud anställa och avlöna stads- och kommunallä-
kare utan även såvitt angår beloppet av den avlöning, som tillkommer
sådana läkare. Det sagda synes äga giltighet jämväl beträffande
pension." Högsta domstolen omfattade Ålandsdelegationens uppfattning
i denna fråga (ÅD 1957-1962, s. 134).

Beträffande stads- och kommunalveterinärer ingår icke något stad-
gande om kommunernas skyldighet att avlöna dem i självstyrelselagen,
beroende på att någon sådan skyldighet icke vid självstyrelselagens
tillkomst var gällande. Då 1965 års lag i riket införde en sådan
skyldighet, borde enligt utskottets mening frågan om lagstiftningsbe-
hörigheten i detta fall lösas enligt 11 § 2 mom. 20 punkten, det vill
säga med tillämpning av grundsatserna i 11 §. Enligt detta kunde till
rikets lagstiftningsbehörighet hänföras såväl kommunernas skyldighet
att anställa stads- eller kommunalveterinär som dessas avlönings-
och pensionsförmåner.

Ålandsdelegationen har likväl i ett utlåtande av den 19.3 1971 över ett förslag till förordning om veterinärvården i landskapet Åland anfört, att "enligt delegationens uppfattning är lagstiftningsrätten i avseende å sådan skyldighet förbehållen landskapets lagstiftningsbehörighet. Rikets lag den 23 juli 1965 om veterinärvård (431/65), som innehåller stadganden om skyldighet att upprätthålla stads- och kommunalveterinärstjänster, gäller följaktligen icke i landskapet Åland." Vidare framhåller delegationen: "I förslaget 10 § har intagits ett stadgande om skyldighet att godkänna reglemente för stads- och kommunalveterinär. Enär lagstiftningsbehörigheten i detta ämne tillkommer landstinget, kan icke heller detta stadgande enligt delegationens uppfattning intagas i en i 20 § självstyrelselagen avsedd förordning."

Utgående från Ålandsdelegationens tolkning i denna fråga synes stadgandet om upprätthållandet av veterinärvården på interkommunal basis med landskapsstyrelsens tillstånd kunna godkännas (1 §). Likaså kan reglemente för verksamheten godkännas av landskapsstyrelsen efter jord- och skogsbruksministeriets hörande (2 §). Landskapsstyrelsen bör också kunna avgöra, om kommunalt samarbete för veterinärvården är ändamålsenligt (3 §). Stadgandena om stads- och kommunalveterinärens avlöning, pension, familjepension och övriga ekonomiska förmåner ävensom om deras rätt att kvarstå i sin tjänst kunde enligt det ovan sagda jämväl givas en detaljutformning i landskapslagen. Då utskottet likväl ansett, att dessa förmåner och rättigheter bör vara överensstämmande med de i riket fastställda, har utskottet ansett att endast hänvisningar till rikslagstiftningen erfordras i dessa avseenden, i synnerhet som därigenom de ekonomiska förmånerna automatiskt kommer att följa de förändringar, som genomförs i riket. Detsamma gäller de bestämmelser, som reglerar landskapsunderstöd till kommunerna.

För närvarande är veterinärvården i landskapet ordnad sålunda att Mariehamn har en stadsveterinär anställd och landskommunerna på fasta Åland genom ett gemensamt veterinärdistrikt har en kommunalveterinär anställd. Från landskapets sida handhaves veterinärvårdsuppgifterna av en landskapsveterinär, vars uppgifter enligt överenskommelseförordningen av den 30 april 1971 i princip bör vara desamma som länsveterinärs. Om länsveterinär stadgas i rikets lag, 5 §: "Länsveterinär må icke offentligt förklara sig redo att lämna veterinärhjälp. Han må likväl emot skäligt arvode på begäran lämna sådan, såvida lantbruksministeriets veterinäravdelning icke av särskilda skäl begränsat denna rättighet." Länsveterinärens - och landskapsveterinärens - uppgifter är sålunda närmast av administrativ natur.

Det är en påtaglig brist i veterinärvården i landskapet att skärgårdskommunerna helt saknar kommunalveterinär. En reform på detta område bör därför i första hand sikta på att veterinärvården anordnas på ett sådant sätt, att den täcker hela landskapet. Då kommunerna, med undantag av Mariehamns stad, är så små, att anställande av kommunalveterinär icke kan komma i fråga i en enskild landskommuns tjänst, bör kommunalförbund för ändamålet bildas. Enligt utskottets mening borde endast två alternativ härvid tagas i betraktande. Antingen anförtros veterinärvården det under bildande varande kommunalförbundet för folkhälsoarbetet eller också bildas ett särskilt kommunalförbund för veterinärvården. Då en centralisering av vissa funktioner är, och i ännu högre grad kommer att vara nödvändig, särskilt mjölkkontrollen och det därmed sammanhängande laboratoriearbetet, anser utskottet att ett kommunalförbund för denna förvaltning bör inkludera Mariehamns stad.

I framställningen skiljes i allmänhet icke mellan stadsveterinär och kommunalveterinär, ehuru deras kompetensvillkor tillsvi vidare liksom också löneförmåner och övriga ekonomiska förmåner är olika. Det av landskapsstyrelsen föreslagna sättet att särskilt angiva de avvikelser, som gäller stadsveterinärer, är möjligen redaktionellt bättre än om man i varje fall vore tvungen att upprepa stads- och kommunalveterinär. Utskottet har likväl stannat för att föreslå sådana ändringar, att de för stadsveterinär gällande avvikelserna kommer att framgå vid jämförelse med rikslagstiftningens stadganden. Ifrågavarande avvikelser torde inom de närmaste åren försvinna.

Detaljmotivering.

1-3 §§. Såsom utskottet anförde i den allmänna motiveringen, bör veterinärvården i landskapet handhas av ett hela landskapet omfattande kommunalförbund. Utskottet har stannat för att detta bör införas genom landskapslagen. Mest ändamålsenligt vore enligt utskottets mening om det för folkhälsoarbetet planerade kommunalförbundet kunde omhänderta också veterinärvården, såsom också är förutsatt i den av Landstinget antagna landskapslagen om folkhälsoarbetet. Då likväl denna landskapslag ännu icke godkänts för att träda i kraft, finner utskottet det icke möjligt att i detta sammanhang stadga härom. Utskottet har därför infört helt överensstämmande stadganden om ett kommunalförbund för veterinärvården och förutsätter att sedan båda landskapslagarna trätt i kraft det för folkhälsoarbetet bildade kommunalförbundet jämväl anförtros denna förvaltning.

5 (4) §. Endast en redaktionell ändring har införts.

6 (5) §. Enligt rikets lag underlyder stads- och kommunalvet⁰⁷⁰ när hälsovårdsnämnden. Då enligt utskottets förslag förbundsstyrelsen skulle handha hälsovårdsnämnds uppgifter, bör här stadgas att kommunalveterinär underlyder förbundsstyrelsen. Hänvisningen till jord- och skogsbruksministeriets veterinäravdelning bör gälla ministeriet även om veterinäravdelningen är den avdelning, som handlägger dessa ärenden.

7 (6) §. Beträffande kommunalveterinärs kompetens torde det vara lämpligt att endast hänvisa till rikslagstiftningen, i synnerhet som hygienikexamen snart kommer att fordras också av andra kommunalveterinärer än stadsveterinärerna.

8 (7-10) §. Utskottet har sammanfört stadgandena i 7-10 §§ landskapsstyrelsens förslag till en enda paragraf, då utskottet, såsom anfördes i den allmänna motiveringen, anser att endast hänvisning till rikslagstiftningen borde ingå i dessa avseenden.

9 (11) §. Ändringen berördes i den allmänna motiveringen.

13 (15) §. Då utskottet anser att 1904 års förordning redan delvis blivit upphävd, bl.a. på grund av att däri ingick ett stadgande om bekämpande av snittsanna djursjukdomar, har utskottet tillagt att förordningen upphäves till den del den fortfarande anses gälla.

Beträffande pensionsrätten har utskottet i 8 § hänvisat till rikets lag. Då därigenom också valrätten mellan pension enligt tidigare lag och det nya pensionssystemet regleras har något övergångsstadgande sådant som det av landskapsstyrelsen föreslagna 3 momentet icke mera varit behövt.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå, att Landstinget måtte antaga förslaget med följande ändringar:

L a n d s k a p s l a g
om kommunal veterinärvård.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §,

Kommun åligger att ordna veterinärvården på sätt i denna lag stadgas.
För veterinärvården bildar hela landskapet ett distrikt, som förvaltas av ett kommunalförbund med samtliga kommuner som medlemmar.
Enas icke kommunerna om grunderna för kommunalförbundets verksamhet, kan landskapsstyrelsen efter kommunernas hörande fastställa grundstadga för förbundet. Ändring av grundstadgan och samarbetsvillkoren kan ske, om minst tre fjärdedelar av kommunalförbundets medlemskommuner godkänt ändringen. Veterinärvården kan också förvaltas av kommunalförbund, som omhänderhar folkhälsoarbetet.

I 2 mom. nämnda kommunalförbund benämnas i denna lag kommunalförbundet.

I grundstadgan för kommunalförbundet fastställas antalet förbundsfullmäktige och deras röstetal i enlighet med vad därom är stadgat i landskapslagen om samarbete mellan kommuner (9/60).

2 §.

Kommunerna deltar i kommunalförbundets årliga kostnader för veterinärvården sålunda att nettokostnaderna, sedan i 9 § nämnt landskapsbidrag avdragits, fördelas mellan kommunerna i förhållande till envar kommuns skattöreantal under föregående år, minskat med den procentsats, enligt vilken kommunens bidrag med stöd av bärkraftsklassificeringen skulle beräknas i enlighet med rikets lag om veterinärvård. På sjömansinkomst beräknas antalet skattören sålunda att det av sjönansskatten till kommunen redovisade beloppet i mark multipliceras med talet tio.

3 §.

Vad i rikets lagstiftning är stadgat om hälsovårdsnämns uppgifter inom veterinärvården ankommer på kommunalförbundets styrelse.

Förbundsstyrelsen består av en ordförande och minst sex ledamöter. Ordförande, viceordförande och medlemmar samt personlig ersättare för envar av dem utses av förbundsfullmäktige för fyra år i sänder.

Då landskapsstyrelsen det fordrar skall förbundsstyrelsen sammankallas i brådskande ordning för att handlägga uppgivet ärende. Vid detta sammanträde har av landskapsstyrelsen förordnade tjänstemän rätt att närvara samt att deltaga i diskussionen men icke i fattandet av beslut.

4 §. (2).

För kommunalveterinär skall finnas ett reglemente. Reglementet antages av kommunens fullmäktige och fastställs av landskapsstyrelsen efter jord- och skogsbruksministeriets hörande.

Reglementet skall fastställas oförändrat, likväl så, att däri kan göras justeringar av rättelsenatur. Strider reglemente mot lag eller förordning eller är det annars oändamålsenligt, skall det återsändas för ny behandling.

Vid ändring av fastställt reglemente skall iakttas vad i 1 och 2 mom. är stadgat om utarbetande, godkännande och fastställande av reglementet.

I reglementet skall anges kommunalveterinärs tjänsteområde.

5 §. (4).

Kommunalveterinär skall på sitt tjänsteområde

- 1) övervaka husdjurens allmänna hälsa och sjukvård samt verka för främjande av denna och djurskyddet;
- 2) lämna veterinärhjälp och ombesörja andra därtill anslutna uppgifter;
- 3) handha veterinärs åligganden i kommunal kontrollanstalt för livsmedel, såvida detta icke ankommer på någon annan veterinär i kommunens tjänst;
- 4) övervaka den kontroll av animaliska, för försäljning avsedda livsmedel, som i andra kontrollanstalter i kommunen utövas av veterinär;
- 5) i samarbete med övriga myndigheter i hygieniskt avseende övervaka hanteringen, tillverkningen, förädlingen, förvaringen, transporten och slutförandet av animaliska, för försäljning avsedda livsmedel samt de lokaliteter och andra ställen, där sådan verksamhet bedrivs, såsom därom är stadgat;
- 6) handha i lagen om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig (FFS 488/60), avsedda åligganden, samt
- 7) handha de övriga åligganden som enligt andra stadganden eller föreskrifter ankommer på honom.

6 §.(5).

Kommunalveterinär underlyder i sin tjänst förbundsstyrelsen. Han är i sina i denna lag avsedda tjänsteåligganden skyldig att iakttaga av jord- och skogsbruksministeriet (utesl.) och landskapsstyrelsen utfärdade föreskrifter och anvisningar.

Kommunalveterinär skall vara bosatt inom sitt tjänsteområde, såvida landskapsstyrelsen icke på framställning av kommunalförbundet annorlunda bestämmer.

7 §.(6).

Angående förordnande av kommunalveterinär stadgas i 8 § förordningen den 30 april 1971 om veterinärvården i landskapet Åland (28/71).
Om kommunalveterinärs kompetens gäller vad därom i riket är stadgat.

8 § (7-10§§).

Angående kommunalveterinärs rätt till avlöning och pension samt arvoden och ersättning av enskilda, så ock om efter honom utgående familjepension gäller vad därom i riket är stadgat. Lag samma vare om hans rätt till tjänstebostad, mottagningslokal, vårdlokaliteter och lokaliteter för behandling av patienter, samt den ersättning, som han härför äger erlægga till kommunen.

Om kommunalveterinärs rätt att kvarstå i tjänst stadgas i rikets lag.

9 § (11 §).

Beträffande landskapsunderstöd för det kommunala veterinärväsendet gäller vad i rikets lag om stadsunderstöd för motsvarande verksamhet är stadgat, likväl så att landskapets särförhållanden och avskilda läge jämväl beaktas.

10 § (12 §).

Likason 12 § i landskapsstyrelsens förslag.

11 § (13 §).

Likason 13 § i landskapsstyrelsens förslag.

12 § (14 §).

Likason 14 § i landskapsstyrelsens förslag.

13 § (15 §).

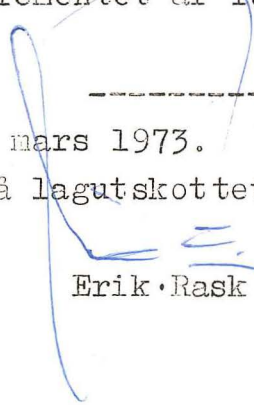
Denna lag träder i kraft den 1 juli 1973 och genom densamma upphäves förordningen den 19 oktober 1904 angående kommunaldjurläkare-tjänster (FFS 55/04) till den del den fortfarande anses vara gällande.

Tjänsteinnehavare, som är utnämnd till innehavare av kommunal- eller stadsveterinärstjänst i enlighet med tidigare gällande stadganden och som innehar tjänsten vid fastställelse av i 2 § avsett reglemente, överföres till i denna lag avsedd kommunal- eller stadsveterinärstjänst när reglementet är fastställt.

(Uteslutning).

Mariehann, den 14 mars 1973.

På lagutskottets vägnar:

Erik Rask

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Rask, viceordföranden Dahlman samt ledamöterna Olof M. Jansson (delvis), Sundblom och Wideman samt ävenson ersättaren Björklund (delvis).